

עין משפט ו גר מצוה

לו א מיי פיא מהל מצוות הליך הולכה:

לו ב מיי שיי סיי הלכה ה:
לג א מיי פיי מהל עניני המוסה הלי אי:

ב ד מיי פיי מהל תמוה הלי:

בא ה מיי פיי מהל פסולי הקדש הלכה אי:
בב ו מיי פיי מהל ענדת ויהי"כ הלי:
בג ז מיי פיי מהל תרומות הלי פ:

בד ח מיי פיי מהל תרומות הלכה יג טור ויד סימן על:

בזה ט מיי וטור ס:
בו י מיי פיי מהל אסורי נישא עושיה אהי"כ פ"ח ט ט"ז:
בז כ מיי פיי מהל אסורי מצח הלי:

תורה אור השלם

- אך בכור שור או בכור כשב או בכור עד לא תפדה קיש הם את דקם תורק על המנבל ואת הקלב תקשיד אשה לרי"ח ינחם לך:
מבדרי ח י
- לא יבקר בין טוב לרע ולא ימירו ואם הוה ימירו והיה הוא ונתקרתו יקיה קוש לא ינאל:
ויקרא ז ב
- לא יקליפו ולא ימיר אתו טוב ברק או רע בטוב ואם הוה ימיר בתוקם בתוקיה וקיה הוא ונתקרתו יקיה קיש:
- אך בכור אשר יבקר לוי בתוקיה לא יקדש אש לוי אם שור אם אש על לוי הוא:
ויקרא ז ב
- וקצא אל המנבל אשר לפני יי וכפר עליו ולקח מדם הוה ומדם השעיר ונתן על קרנות המנבל כסב:
ויקרא ט ז
- מלאך ודמקח לא תאמר בכור גיניך נתן לך:
- כן תריגו גם אתם תרומת ה מבל מעשיתויכם אשר תקחו מאת בני ישראל ותחת מטנן את תרומת יי לאהרן הבתן:
מבדרי ח ב
- אלמנה וגרושה וקלה ונה את אלה לא יקח בי אם בתולה מעמיו יקח אשה:
- וקרא די י:
וקלא ויחל ויגעו בעמיו בי אפי"ו ויחל ויש לנן (וי"ו) כן ה מלאך אשר בו מום לא תקברו בי לא יקדש יקיה קלבם:
ויקרא כ ב
- ישור ושה שרוע וקלט ויחל תעשה אתו ולגרד לא יקרה:
ויקרא כ ב

מוסף רש"י

מנבל בסוף התסכת

שינויי נוסחאות

אז כבור הוא דאחא דמנא (י"ו)
אז גניש אכל נמכר הוא (תרגי")
אז קמנלא אך כבור שור או בכור כשב או בכור עד לו מנבל תנחם ותנן מה בין תמורת בכור ומעשר לשאר כל הקדשים שכל העשרים נמכרים באיטלו ונחשבים כמאכל ונשקלין בליטרא חוץ מן הכבור ויש לנן (וי"ו) כן אביי שאלי (י"ו) ט' הוא הוא קריב. מית לא נמקח (י"ו) פ"ל לה האי קריב ויהי נמכוס פ"ל (י"ו) א' ומעשר שיש נקבא עלה (י"ו) (י' ומעשר שיש נתערב דמן (י"ו) ט' ליה פליא ליה מולקת (י"ו) טו, טז.)

ואפי' הוא סבכל מנבל ליה פסקא ליה מולקת כי שתי מעשרין דברי ל' ואפי"ו י' יונתן זכור מנבל פני עמנו ומה פני עמנו יזכי' כי

אשה ופני עמנו אפי"ו כי ט' ינאל ואמר רחמנא בכרי וביקר כה טוב לרע ולא ימירו ונתן

מה בין בכור ומעשר בו (י"ו)
מלאה אלו בכורים ודמקח זו היא תרומה ונתן המקדיש תרומה לבכורים אפי"ו (י"ו)
על עובי תיובתא דרבא אמר קר רנא שאני הזס דדורא דתרתיך דבתיב מכל מעשרותיכם מיינו להביא ע"ג דקא עשרת מעשר ראשון מקמייה דתשקול תרומה מ"מ פתירי תרומה (י"ו) ט' ז"ל מעטותיכם. ט' סלל דגן ומולא לני כי שאין כולל דגן (י"ו)
ען תיובתא דרבא אמר קר רבא שאני הזת דבתיב ולא ינאל ונש בעמיו ואביי (י"ו) ט' והכי המקדשיש בעלי (כלן תקריבו ותביא, (י"ו)
כלן קיש קיל' אמר קר הן רב באין כי לנן ויש הוה ינו כי ואפי' לא כתיב כי לא לנתן חו"א ארציו נמי מנלי קמי' (י"ו)
כל קדשי ואביי אי אות לו נמקח (י"ו)
דז' אלמנא נהוי כעובד (י"ו)
כל תרומנא שרוע וקלות נדכס (י"ו)
כל עיי רש"י. (ט)
ואיתקוש מעשר ובכור אהדי בתלמן (י"ו)
כל מנא היא הוא דתמיסי כי לנכורי סיי' ומיי' ולאפי' האי כי לחולין סיי' ואחי"ו מהי"ז מלא זו כי (י"ו)
ענן לנכורי סיי' דתמיסי כי י"א חלפי כי י"א חלל.
דשמשע דתמיסי הוא עושה ולא קדשו קרל' קלש דמקריבו קדשי סיי' (י"ו)
ט' מניבת קמי' עד מיתא הי"ג נמקח (י"ו)
לן טיבות מסאן וואין פירש נמקח (י"ו)
לן לפי שהנאתן לנתקש (י"ו)
לן סוד ופסד קמ"ל (זן כבור ומעשר [בעלן] מומין אפי' חוסם (י"ו)
לן ציחי כשפחה על (י"ו)
לן שיהאנת נמקח (י"ו)
לן כרי יונתן (י"ו)
לן מהי"ז העברה העברה.
כבסר (י"ו)
לן לאפי' דלמתי' נמקסת צילה מעשר (י"ו)
לן ודפסי' דמשם לא נעל וכו'.
ענן פסול הדיח תרומה גדולה נעשר מן המעשר מעשר בין המעשר אמריי' (י"ו)
מ"ל ז"ל מעטותיכם.
ענן תרומנא תרימו אל ח' תרומת (י"ו)
מ"מ אפי"ו תרומה גדולה נעשר מן המעשר מעשר בין המעשר אמר קיש הוא ולכן אין לו פסון ומעשר

ה:

וּלְרֶבָא **האי הוא** **למעוטי** **בבור**.
ט **ואם תאמר ולאזיי דמוקי**
הוא **צווייטו**
יהא **למעוטי**
צכור **מנליה**
ואומר
הי"ם **ללפי**
המסקנא
ינחא
דמפקי'
צכור
דאי
עביד
לא
מהני
ומעשר
יליף
מהעברה
העברה
מצכור
ואי"כ
ילפיני
שפיר
חרמיס
גאולה
גאולה

וּלְרֶבָא **האי הוא** **למעוטי**
ט **בכור**
דתניא
ט **בבכור**
נאמר
לא
תפדה
ט **ונמכר**
הוא
במעשר
נאמר
לא
ינאל
ב **ואינו**
נמכר
לא
חי
ולא
שחוט
ולא
תם
ולא
בעל
מום
והרי
תמורה
דאמר
רחמנא
לא
יחליפנו
ולא
ימיר
אותו
ותנא
לא
שאדם
רשאי
להמיר
אלא
שאם
המיר
מומר
וסופג
את
הארבעים
אלמא
מהני
תיובתא
דרבא
אמר
לך
שאני
התם
דאמר
קרא
והיה
הוא
ותמורתו
יהיה
קודש
ולאביי
אי
לאו
דאמר
רחמנא
והיה
הוא
ותמורתו
הוה
אמינא
תצא
זו
ותכנס
זו
קמושמע
לן
והרי
בכור
דאמר
רחמנא
ט **לא**
תפדה
ט **ותנן**
גיש
להן
פדיון
ולתמורותיהן
פדיון
חוץ
מן
הבכור
ומן
המעשר
אלמא
לא
מהני
תיובתא
דאביי
אמר
לך
שאני
התם
דאמר
קרא
הם
בהוויתן
יהו
וּלְרֶבָא
האי
הם
למה
ליה
ט **הן**
קריבין
וואין
לענין
תפיסת
קדושין
וכן
משמע
דמיתורה
מיתן
דנרש
מלמלר
ולאזיי
מיתן
ואס
כן
ינמא
קרא
לא
יחל
מנא
לא
יחלל:

ט **שנתערב**
רמן
בכל
העולין
שקרביין
לגבי
מזבח
ואביי
האי
סברא
מנא
ליה
ט **מולקח**
מדם
הפר
ומדם
השעיר
והלא
דם
הפר
מרובה
משל
שעיר
ט **מיבין**
לעולין
השאין
מבטלין
זה
את
זה
ט **דתניא**
ולקח
מדם
הפר
ומדם
השעיר
וישיו
מעורבין
דברי
רבי
יאשיה
ורבא
התם
מזה
התם
בפני
עצמו
ומזה
בפני
עצמו
וסבר
לה
כרבי
יונתן
והרי
מעשר
דאמר
רחמנא
לא
ינאל
ט **ותנן**
יש
להן
פדיון
ולתמורותיהן
ט **חוץ**
מן
הבכור
ומן
המעשר
אלמא
לא
מהני
תיובתא
דאביי
אמר
ילך
שאני
התם
ט **דיליף**
ט **עברה**
עברה
מככור
הרי
ט **הקדימה**
תרומה
לביכורים
דאמר
רחמנא
ט **מלאהך**
ודמעך
לא
תאחר
ט **ותנן**
המקדים
אף
על
פי
שהוא
בלא
תעשה
ימה
שעשה
עשוי
ט **אמר**
לך
רבא
שאני
התם
דאמר
קרא
מכל
מעשרותיכם
תרימו
(תרומה)
ולאביי
מיבעיא
ליה
ט **כדאמר**
ליה
רב
פפא
לאביי
אלא
מעתה
אפילו
הקדימו
בכרי
נמי
ניפטר
א"ל
עליך
אמר
קרא
מכל
מעשרותיכם
תרימו
מה
ראית
לרבות
את
הכרי
ולהוציא
את
השיבלין
ימרבא
אני
את
הכרי
שישנו
בכלל
ט **דיגון**
ומוציא
אני
את
השיבלין
שאין
בכלל
דיגון
והרי
אלמנה
לכתן
גדול
דרחמנא
אמר
ט **אלמנה**
וגרושה
לא
יקח
ט **ותנן**
כל
מקום
שיש
קדושין
ויש
עבירה
הולד
הולך
אחר
הפגום
ט **שאני**
הבא
דאמר
קרא
ט **לא**
יחל
זולתו
ועני
לאביי
נימא
קרא
לא
יחל
מאי
לא
יחלל
אחד
לו
ואחד
לה
ט **והרי**
ט **הקדיש**
בעלי
מומין
למזבח
דרחמנא
אמר
ט **כל**
אשר
בו
מום
לא
תקריבו
ט **ותנן**
המקדיש
בעלי
מומין
לגבי
מזבח
אף
על
פי
שהוא
בלא
תעשה
מה
שעשה
עשוי
תיובתא
דרבא
אמר
לך
רבא
שאני
התם
דאמר
ט **קרא**
ט **ט** **ולגרד**
לא
ירצה
רצוי
הוא
דלא
מרצה
הא
מיקדש
קדשי
ט **ולאביי**
אי
דלא
אמר
רחמנא
ולגרד
לא
ירצה
הוה
אמינא
ט **כעובר**
מצוה
ובשר
קמושמע
לן
והרי
מקדיש
תמימין

הכיפורים ביחד לט' כזשוקר על קרנות מצוח הפנימי. הדבר ידוע שדס פלר מרובה מדס השעיר ואפי' הכי מיקרי דס השעיר ומהניא זריקתו מכלן לעולין שאין מבטלין או את זה:
ורבא. מהתס לא נפקא לנא מערב להו אלל' לט' נותן מזה צפני עצמו ומהה פצני עמנו וסכר לה כנ"ט לט' ויחמן] וינתן] דלמר צנמ' יומא צפרק הויאור לו (דף טז.) אין מערבין דס פר ושעיר דלמזבח קרנות מנזח הפנימי אלל' נותן זה כעצמו וזה צנמנו:
לט' **עברה**. צככור כתיב (שמות יג) והעברת לו פסטר רחס וצמעשר כתיב (ויקרא טז) כל אלל' יעבור:
לנדאמר
ליה
רצ
פפא
לאזיי.
לט' **צנמ' צילה**
(דף יג.)
דלמרינן
מעשר
ראשון
שהקדימו
לוי
לכהן
צנצלים
קודם
שהופרשה
תרומה
גדולה
מן
העמרים
ונמנא
שהפסיד
לוי
לכהן
תרי
ממנא
צמעשר
שהו
נטול
ט **דמעמער**
לא
נעל
כהן
כלוס
אפי'
הכי
פסור
מלא
מתרומה
גדולה
שנאמר
[במדבר יח]
מעשר
מן
המעשר
אמרמי
לך
ולא
תרומה
גדולה
ותרומת
מעשר
מן
המעשר
ואמר
ליה
רצ
פפא
לאזיי
אי
הכי
אפי'
הקדימו
לוי
לכהן
ככרי
אחר
שמרנן
נמי
ליפטר
לוי
ואמר
י נקט
צנצלים: מכל
[מעשרותויכם].
ללוים קאמר רחמנא (במדבר יח) **מה**
את
תרומת
ה'
מיתרומה
גדולה: כרי
אינאן.
ואיקבע ליה לתרומה גדולה דכתיב (דברים יח) **ראשית**
דגנך: כל
מקוש
שיש
קדושין
תופסין
ויש
עבירה
צלותן
קדושין
ומפרש
התם
[קדושין טו:]
דיינינו
אלמנא
לכהן
דגול: אחר
פגום.
דהוי חלל.
אלמנא
מהני
מדקתני
יש
קדושין
דאי
לא
מהני
לא
תפסי
קדושין: אינא
התם
דכתיב
לא
יחלל.
שמע
עשה
הוינו
עושה
וממזיך
אלמנא
תפסי
קדושין: ואזיי
[ז']
לא
נכי
והי
דאסא
נימא
לא
אינא
דהשם
דלולד
לחודיה
קחי: מאי
לא
יחלל.
שמע
עשה
מינה
לדריש
לחרגא
למנא
אחד
לו
לולד
ואחד
לה
שיא
עגמה
מתחללת
ועעשית
וזנה
ואסורה
בתרומה
דכי
נשא
אם
בת
כהן
היא
ומסוס
דידה
אינטריך
קרא
ולאו
משוס
דאמרת
אי
עביד
מהני
דלהכי
לא
כריך
קרא
דלכל
מילתא
אמרנין
אי
עביד
מהני: לא
תקריבו.
ואמרנין
לקמן
(דף ו:)
דהאי
לא
תקריבו
לא
תקדישו
הוא: מה
שעשה
עשוי.
וקדשי
לדמיהן: שאני
הסס.
דכתיב
צההו
קרא
כי
לא
לרצון: ושגר.
אפי'
להקריב
קמי"ל:

הבל ממריין פרק ראשון תמורה

צככור
נאמר
לא
ספרה.
שאין
הצעלים
יכולין
לפדותו
ולנהוג
צו
מנהג
חולין
בגון
גזיה
ועבודה
י: אצל
נמכר
הוא.
שאם
נפל
צו
מוס
יכול
לנמכרו
[א]
לכהן
צמורת
צכור
דלהכי
כתיב
לא
תפדה
לאשמעי' [ב]
דצמכריה
שרי:
ואינו
נמכר.
כלמרנין
צככורות
(דף גב.)
לנאמר
כאן
צמעשר
צהמה
[ויקרא טז]
לא
יגאל
וואמלר
להלן
גבי
חרמינן
[טס]
לא
ימכר
ולא
יגאל
מה
להלן
מכירה
עמו
אף
כאן
מכירה
עמו
דאינו
נמכר
(ט)
[ויס"ד]
הוא
ילי
ואיתקוש
עו
אהדי
מעשר
וצכור
כלקמן

מיסק
לאדמינן
צככור
וצכור
נמכר
דומיא
דמעשר
צהמה
להכי
כתיב
יש
הוא
דחרמינן
למעוטי
צכור
דיכול
למוכרו:
(טו) [סאס'ו.]
דיוולאה
מקדושה
ונכנסת
התמורה
צמקומה
דתריווייו
לא
מקדיש
קדשי
קמי"ל
דתריווייו
קדישי:
ולאזיי
האי
יהיה
קדש
לאו
לאשמעינן
דקדשה
דהא
צעלמא
נמי
מהני
אלל' אי
לא
כתביה
רחמנא
הי"א
תנא
רשונה
לחולין: ט **קמי"ל**
קרא
דתריווייו
קדישי:
הי"ג
והכי
צכור
דנאמר
צו
לא
ספרה
קודש
הס.
לע
(מסאן
וואילן
פירש):
וסאן.
צפ'

אלו
קדשים
(לקמן
דף כא.)
מה
צין
צכור
ומעשר
לשאר
כל
הקדשים
כל
פסולי
המוקדשין
שטעין
שצטילוי
וצשוק
ונמכרין
צצטילוי
וצשקלין
צצטירא
לימכר
כשאר
חולין
ולא
חייטינן
לציוון
קדשים
לפי
לנ
שהנאמו
להקדש
כלמרנין
צככורות
צפרק
כל
פסולי
המוקדשין
(דף לא:)
דאי
שרינן
ליה
לזאס
הפודה
את
פסולי
קדשים
למכרן
צשוק
יקפלו
עליהן
לוקסין
ויפדה
ציוק' אלל
צכור
ומעשר
הנאמן
לצעלים
הנאמ
צכור
לכהן
והנאמ
מעשר
לצעלים
ומסוס
הרווחה
דידהו
לא
מזולוינן
צקדשים: יש
לנן
פדיון.
לשאר
קדשים
שנפל
(ט)
צהו
מוס
ט
ופדלס
תופסין
פדיונן
צקדושתן
והן
יואלין
לחולין
וכן
תמורתיהס
שנפל
צהו
מוס
אלל
צכור
צעל
מנא
אינו
תופס
פדיונו
קדושה
סאם
לזאמר
קרא.

צככור
קדש
הס
צוויימן
יהא
שלא
יכא
מקדושה
ע"י
פדיון.
וממעשר
לא
מתוך
השחא
מדי
דלא
אומציה
אלל'
מככור
ולקמן
מותיב
ליה
ממעשר
ומהדר
ליה
ממעשר:
צנל
עולין.
צחאד
מדמי
שאר
הקרנות
העולין
למנצח
שקרבינן
ומשמריל
צשר
צהיה
וזיקה
דלין
עולין
מבטלין
או
את
זה
ומינה
ילפיני
לשאר
עולין
והכי
משמע
הס
צוויימן
יהו
אפי'
נעשרצו:
מדס
פפר
ומדס
שעשי.
ונתן
על
קרנות
וגו'
וקסבר
דמערב
פר
ושעיר
של
יוס

הכיפורים ביחד לט' כזשוקר על קרנות מצוח הפנימי. הדבר ידוע שדס פלר מרובה מדס השעיר ואפי' הכי מיקרי דס השעיר ומהניא זריקתו מכלן לעולין שאין מבטלין או את זה:
ורבא. מהתס לא נפקא לנא מערב להו אלל' לט' נותן מזה צפני עצמו ומהה פצני עמנו וסכר לה כנ"ט לט' ויחמן] וינתן] דלמר צנמ' יומא צפרק הויאור לו (דף טז.) אין מערבין דס פר ושעיר דלמזבח קרנות מנזח הפנימי אלל' נותן זה כעצמו וזה צנמנו:
לט' **עברה**. צככור כתיב (שמות יג) והעברת לו פסטר רחס וצמעשר כתיב (ויקרא טז) כל אלל' יעבור:
לנדאמר
ליה
רצ
פפא
לאזיי.
לט' **צנמ' צילה**
(דף יג.)
דלמרינן
מעשר
ראשון
שהקדימו
לוי
לכהן

(א) [לקמן טו:ט] (ג) ויע' מוס' בכורות דף י"ד, ד"ה כל ש"מ, (א) ומאן חור לנמי' י:י: (ד) וי: ד"ה טנון, (א) ז"ל שמשכנה ועי' בכורות מ:א, (ג) ויעין מוס' חולין י: ד"ה אל מל מל'ה ומו' מנחת עני: ד"ה אש' (פ) ע"י בכורות י"ד ע"א ד"ה כל הקדשים. ז"ל (ט)

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה רכל וכו' הוא דגסי' הכא כתיבה י"ג כן היה הניקבא לפני רש"י: (ב) ד"ה צננה וכו' היינוח להם הסו': (ג) ד"ה מתקוף וכו' מהיר דקתני עובר וכו' ויבין דבצינו לאוסקי' ארעטיה דלהקרבא אקדשיה לקי: (ד) ד"ה כסובין וכו' לא מקריבו בו"יו דדרשנין:

מוסף רש"י

מוסף רש"י

על בעל מוס' קבוע. שם המיל בעלת מוס' תמימים על הקדש מלה עולה קדושה תמימה כל כך ששם יפדה לא מלא לחולין (לקמן טו:).

שיטה מקובצת

שיטה מקובצת

מעל הצובה, ע"י בהשמות בסוף המסכת: ומיד בן נבר א"א תקריבו. והנה אמר לא תקריבו לה' תחילה ואם זה למה שינה הכתוב בלבר ואין זה ענין מכוון בעצמו לא היה לו לשנות ולכפול הדברים על זה, הבה העמלי' ז"ל: מתקופה לת רש"י. ע"י בהשמות בסוף המסכת: כחבורה נפנו וגמרו, יג"ב כחבורה בהסכת כלל התכמים, הרה העמלי'. גילויין הוא דלא מייחי בהוייתא דינמנו וגומר טוב לא ודקא כדאמר בפי' דשבת אתמר נורקא מפי החבורה, וכן משמע מפרש"י א"ל: משום דבא. ע"י בהשמות בסוף המסכת: תוס' ד"ה ועבר בן נבר וכו' איש אש א"פ ז' גילויין וייל דאי מהבא הוי"א ודקא דיעבר קמיל איש איש אף להתחילה. ועי' תוס' מנחות (דף ע"ב ד"ה איש) (ובכי אורן חרש הרב המשל' ד"ל והוצרך לומר איש איש כי נמשך ליעת רע דאמי' פ' אלו מנחות (שם) שלא לומר ממש איש רק עולות, ומהו נלמדו שראשון להביא מנחות ועופות ע"כ:)

רבינו גרשום

אמר מר ר' יוסי ב"י יהודה אמר אף על קבלת הדם ב"י אורחיה דקרא לדרשא אתי אלא דלא וקרא לדורשא אתי אלא דלא תקריבו ואתא: ו"י יוסי ב"י יהודה גמי אורחיה דקרא הוא. ולא לדרשא אתי והאי לא תקריבו מיבעי לדרשתיה. וא"ל קבלת הדם טמא ל"ה נפקא ל"ה מוא ויהי ב"י נבר מ' מחוסרי אבריה וצנובו בני נח א"ל על מ' מחוסרי אבריה. דכתיב מולח חלל מכל בשר הויא בהמה שחייין ראשי אברין שלה: מ"א. כמובא דיוחן לישורו לאתווי קרבן דיהוה בעל מוס' דלאו מחוסר כ"י קמ"ז. מיד בין נכר לא תקריבו כ"י מוס' בו (מכל) מוס' קבוע: מפקד ל"ה לבמת יחיד דאסור להקריב בה בעל מוס': אגן גמי נקבא מנחין. לאקרובי קרבנחון בבמת דילין בעל מוס' קבוע דלאו מחוסר אבר: קמ"ז מב"א א"ה ב' אגן. מה מא ארמיא דמעין וכתת דלאו מחוסר אבר אלא מוס' קבוע לא מקריבין אף מניחו דלא נקיביל: בתקופה ל"ה ח' אקיש שמא א"י שנינו ב'י אברייאתא קאי וקתני מיכן אסור המקדיש בעלי מומין למזבח עבר משום ה' לאיין וקאמר שמא לא שנינו דלקי אלא בהווא יהוה תם מעיקרא ועשה בעל מוס' ולא בכל בעל מוס' הויא בעל מוס' מעיקרא והווא אמאי לקי דיקלא בעלמא הוא ליהוי כאלוהי הקדיש

סד"א צלמא מעיקרא. צעינן תמימין משום דלא ידענא אי האי מיקבע לשם אי האי מיקבע לשם כו'. א ל"א והא אין הגורל קובע כו' אמר רב יוסף הא מני חנן המזרי היא דלא צעי הגרלה דמניא חנן המזרי אומר אפי' דמו של שער הנעשה צפנים צכוס ומת כלומר שכבר נשחט ומת שער המשתלח מציא חצירו מציא שער אחר מן השוק ומוזוג לו ומעמידו אצל הדס להראות שחצירו הוא ואחר כך משלחו אלמא לא צעי הגרלה וליכא למפרך הא דפרקינן הלכך צאיטריך קרא: וקפרינן אימור דשמעת ליה למנן דליס ליה דחויין. דלא יציא שניס אחרים ויגרייל וישחוט האחד לשם והאחר לעזאזל והראשון שכבר נשחט ידחה וישפך דמו לאיצוד דלית ליה הגרלה מי שמעת ליה דלאמא לעלוס יציא שניס מן השוק ויגרייל ואמו שיפול עליו הגורל לעזאזל י' יעמד עם דס שצכוס וישלחנו והדס שצכוס מזה ממנו כמשפטו ואותו שפפל עליו הגורל לשם ירעה עד שיסתאב. הא מני דמזריין קרא לרבות שער דלא ליהוי צבל מוס רבי שמעון הוא דלית ליה הגרלה וכו' הוי מסקנא ותו לא פריך מניד. י' והגירסא אימור

דשמעת ליה לרבי שמעון כו' שצשתא היא דהא צמסקת יומא (דף טג:ג) תנינן לה לכולה סוגיא ולא פרכינן תתס מידי צפרק שני שעירי: י'ו רבא **אמר גנון שהומס כו'**. כדפירשית לעיל(ג) י'ו (והא דגרסינן הכא) (א) י'ו דכרעיה דרשאון הוא ותיכולא דמתא קרן שיהיה לו (וחולה) צבור וצתו כו' י"ג ליה וצשתא הוא דלא איירי הכא צמחוסר זמן כלל אצל צמסקת יומא (שס) תנינן לה צהיהא סוגיא י'ו(רומייל) דמחוסר זמן היא והא ליכא למימר אס אינו עניין צבעל מוס תנהו עניין למחוסר זמן דהא נפקא לן מחוסר זמן צשעיר המשתלח מלה' דלידך קרן מיווס השמיני והלאה וגו' (ויקרא כג) מהכא נפקא צמסקת יומא (גג:): (א) עי' נח נכטוו מלהקריב מחוסרי אברים כדאמר' צפרק קמא דע"ז (דף ה:) אצל על מוס אחר לא ננטוו צמוצח דידהו. ואי לא כתיב לא תקריבו י'ו מאת בן נכר את כל אלה דמשמע צבל מוס לא יקבלו מן העובד כוכבים להקריב הוא אמינא ליקרב אלא שלל יהו מחוסרי אברים קמ"ל: (א) (לא שגא) צצמה דלהון. צצמת יחיד עשההעובדכוכביםלשמיםילאויקמ"ל מכל אלה דלא מקבלינן כלומר להכי לא מקבלינן דהא כתיב צזהוא קרא מכל אלה דמשמע י'ו לא תקבל צבל מוס ה"נ לדידהו צמוצח מיוחד: (א) **מקיף ליה ר"ש בן לקיש**. לעיל י:ו: קא מהדר (א) י'ו דעובר צה' שמות שמא לא שנינו דליקה משום לא תקדישו אלא צתס ועשה צבל מוס מקדישו אלא לנסקי' אלו נפקא דלמי אקדישה י'ו ולא לקי: שרוע. י'ס (י) שנשצברה אחד מאצבריו: קלוט. שפרסומיו קלוטיס: **צטובין צפרסה**. ועלייהו כתיב לא תקריבו (י) ודרשין י:ו:] לא תקדישו: **שמא לא שנינו**. שיהא חייב משום הקדשה אלא צתמורה לפי שהתמורה חלה על צבל מוס קבוע וקדוש הקדשה גמורה שיהא חייב משום הקדשה אלא צתמורה חלה על מומין ו'ו] וכן משנה לקמן צפרק שני (טז:): כדכתיב (מן) טוב צעז ואס המר ימיר וגו' י'ו והואיל אלא הקדשה גמורה היא לוקה עליה אס המיר והציא צבלת מוס י'ו שיקדיש ותפסה צתמורת צהמת קודש תמימה אצל הקדיש צבל מוס מעיקרא לא אמינא דלילקי דדיקלא צבלמא הוא אלא אס כן הקריבו: **נמנו וגמרו**. משמע צדקדקו ולא מלאו יותר. ואס איתא דעל ידי תמורה מישתעי: ש'ס הויין דהא איכא לאו. דלא ימיני: **אלא מאי צצעל מוס מעיקרו**. ועל ידי הקדש אמאי לקי הא לא חייילא עליה קדושת מוצח כלל דדיקלא צבלמא הוא ולא אקדישה אלא דלמי: **ליכא צמינו**. הראוי למוצח: **צעל מוס איכא צמינו**. ראו למוצח וכיון דאיכא צמינו ראו איכא ציוין כיון צצבק מידי דחוי ואקדיש מידי דלא חוי: **אפי' אקדישה דלמי נסכים**. דהשתא ליכא ציוין כל כך שאין צמינו ראו לנסכים ועוד י'ו דהא דלמי אקדישה אפי' הכי לקי:

סד"א צלמא מעיקרא. צעינן תמימין משום דלא ידענא אי האי מיקבע לשם אי האי מיקבע לשם כו'. א ל"א והא אין הגורל קובע כו' אמר רב יוסף הא מני חנן המזרי היא דלא צעי הגרלה דמניא חנן המזרי אומר אפי' דמו של שער הנעשה צפנים צכוס ומת כלומר

א"ס ד' אמינא בשלמא מעיקרא לא ידענא אי האי מיקבע לשם אבל הכא כיון דאינבר שם לא לקי קמ"ל: אמר מר משום רבי יוסי ברבי יהודה א' אף קבלת הדם מאי טעמא דרבי יוסי ברבי יהודה אמר קרא א' ומעוך וכתות גתווק וברות וגו' א' זו קבלת הדם שאמר רבי יוסי בר' יהודה ולתנא קמא האי לא תקריבו למה לי מביעי ליה לזריקת דמים והא נפקא ליה מעל המזבח אורחיה דקרא דמשתעי הכי ורבי יוסי בר' יהודה נמי אורחיה דקרא הוא אין ה"ג אלא קבלת הדם מנא ליה נפקא ליה מהא ²ומיד בן נבר לא תקריבו זו היא קבלת הדם א' שאמר רבי יוסי ברבי יהודה ולתנא קמא האי לא תקריבו למה לי מביעי ליה אלא על מחוסר אברים לא שנא כמזבח דידהו ולא שנא כמזבח דיון א'קמ"ל: ל"א רבי יוסי ברבי יהודה אומר אף על קבלת הדם מאי טעמא דכתיב ומעוך וכתות וגו' לא תקריבו זו א' קבלת הדם וזריקה נפקא ליה מעל המזבח ולרבנן נמי תיפוק להו זריקה מן על המזבח הכי נמי ואלא לא תקריבו דמעוך למאי אתא א' מפקינן לבמת יחיד ולרבי יוסי ברבי יהודה האי מביעי ליה לבמת יחיד אין הכי נמי אלא תקריבו דקבלה מנא ליה מיד בן נבר לא תקריבו זו קבלת הדם ורבנן צאיטריך ס"ד אמינא הואיל ובני נח אין מצוין אלא על מחוסר אבר בבמה דלהון א' דלמא אגן נמי נקיביל מינהון קא משמע לן מכל אלה דלא מקבלינן מתקופה לה ר"ל שמא לא שנינו אלא בתם שנעשה בעל מוס א' ועובר דאי בעל מוס מעיקרא דיקלא בעלמא הוא אמר ליה רבי הייא בר יוסף ³שרוע וקלוט כתיב בפרשה והני בעלי מומין מעיקרא גינהו אמר ליה שמא לא שנינו אלא בתמורה ⁶דרתנן יחומר בתמורה א' מכוזבח שכן קדושה חלה עליה על בעל מוס קבוע אמר ליה רבי יוחנן לא שמיע לך הא דאמר ר' ינאי כחבורה נמנו וגמרו המקדיש בעל מוס לגבי מוצח עובר משום חמשה שמות ואי בתמורה נמי ששה הוויין דאיכא נמי לאו דתמורה אלא מאי בבעל מוס מעיקרו אמאי א' לקי דיקלא בעלמא הוא אמר ליה דיקלא לאו זילא מילתא מין עצים הוא בעל מוס מעיקרא זילא מילתא א"ל אפילו הכי בויא מילתא דדקל ליכא במינו לא לקי לאפקוי בעל מוס כיון דאיכא במינו לקי: אמר רבא השתא דאמור טעמא דבעל מוס דלקי משום דבויא י'ו מילתיהו: אפילו למקדיש ליה דלמי נסכים י'ו לקי י'ו תניא בוותיה דרבא דרבה

הבל ממירין פרק ראשון תמורה

ומיד בן נבר א' תקריבו את א'הו. וא"ת למה לי איש איש לרבות צני נח שנורדין נדרים ונדבות כשחלל (חולין דף י:ג): תיפוק ליה מהאי קרא דמדקאמר לא תקריבו את אלה משמע אלה אי אתה מקריב אצל אתה מקריב תמימים אצל איכפא ליכא

למיציעא מיד בן נכר למה לי תיפוק ליה מאיש איש דהא איצטריך בן נכר להאי דרשא דהכא לא שנא צמוצח (לא דידהו ולא שנא צמוצח דיון (לא צמרינן) אלא איש איש למה לי א' ומיך רצינו שמשון צר אצריס דאיצטריך להך פלוגמא דרבי יוסי הגלילי ורבי עקיבא י'ו צפרק ואלו מנחות (מנחות עג:): מה תלמוד לומר לעולה פרט למזירות י'ו רבי עקיבא אמר עולה אין לי אלא עולה ולא שאר קרבנות: א"ל א בתם ונעשה בע"ז מוס. דאיכא למימר הואיל מעיקרא תס הוה סבר אע"פ שנפל צו מוס אקדישו ואקריבנו וכיון א'ולדהלקרבה מצינו [למימר] דאסוקי א'ולדהלקרבה מצינו [למימר] דאסוקי מוס מעיקרו ממעי אמו דיקלא צבלתא הוא ואיכא למימר דלא אסיק אדעתיה דחוי לאקרוביה לשון רש"י י'ו וקשה אסוקי אדעתיה לאקרובי והלא דהו צו לא א' מקריב צבל מוס למוצח והא קבל עליו התראה ואמר על מנת כן אני עושה דכלאו הכי לא לקי א' לבי'ג' להר"ס לפרש דלא קאי ר"ש בן לקיש אצל מקדישו אלא אצל תקטירו ואצל תזריקו ור"פ לא שנו דעובר מוס תקטירו ואצל תזריקו אלא אצל צהקדישו תם ועשה צבל מוס דכיון דחלה עליו קדושת מוצח קודס שהומס אסיק אדעתיה דחוי להקדשה אצל צעל מוס מעיקרו קודס קדושה דיקלא צעלמא הוא דלא מסיק אדעתיה דחוי להקדשה ולא לקי: **אפילו אקדיש דרמי נסכים דלמי** מלאויה' מקדיש לקי (דמי עולה והא דלמך לקמן (דף י:ח): המקדיש נקצה לעולה ימכר ויפלו דמיו לעולה ז"ל דלקי וכן הא דמתן פרק כיצד מערימין (לקמן ט:): אמר על ההמה טמאה ועל צבלת מוס הרי אלו עולה לא אמר כלום הרי אלו לעולה ימכרו ויציא צדמיהם עולה כר"ך לומר דלקי מ':

ואי בתמורה נמי ששה הוויין דאיכא נמי לאו דתמורה אלא מאי בבעל מוס מעיקרו אמאי א' לקי דיקלא בעלמא הוא אמר ליה דיקלא לאו זילא מילתא מין עצים הוא בעל מוס מעיקרא זילא מילתא א"ל אפילו הכי בויא מילתא דדקל ליכא במינו לא לקי לאפקוי בעל מוס כיון דאיכא במינו לקי: אמר רבא השתא דאמור טעמא דבעל מוס דלקי משום דבויא י'ו מילתיהו: אפילו למקדיש ליה דלמי נסכים י'ו לקי י'ו תניא בוותיה דרבא דרבה

ואי בתמורה נמי ששה הוויין דאיכא נמי לאו דתמורה אלא מאי בבעל מוס מעיקרו אמאי א' לקי דיקלא בעלמא הוא אמר ליה דיקלא לאו זילא מילתא מין עצים הוא בעל מוס מעיקרא זילא מילתא א"ל אפילו הכי בויא מילתא דדקל ליכא במינו לא לקי לאפקוי בעל מוס כיון דאיכא במינו לקי: אמר רבא השתא דאמור טעמא דבעל מוס דלקי משום דבויא י'ו מילתיהו: אפילו למקדיש ליה דלמי נסכים י'ו לקי י'ו תניא בוותיה דרבא דרבה

לרבי ר"ם יעב"ץ (א) לא תקדיש (ש"ס) (א) וכו' מקדיש דלמי עולה או לקרבן אחר מיתם, וי'ס' נמחק (ש"ס) (א) דרבא מיהו אליבא דרבי דאמר בהרצאת גופו לא לקי אלא א"כ הקדיש לגופו (ש"ס)

בבעל מוס: (ד)תן חומר בתמורה שהתמורה קדושה חלה עליה בבע"ז מוס קבוע. וכתיב לא ימיר אותו טוב ברע או רע בטוב היינו בעל מוס וכתיב ואם המר ימירנו יהיה והוא ותמורתו יהיה קדש וכיון דקדושה חלה עליה על בעל מוס קבוע אינו יוצא לחלוין ליגזו ולעובר מה שאין כן בשאר קדשים ששאר קדשים שקדם מוס קבוע להקדישן יוצאין לחלוין ליגזו ולעובר ושם במקדיש בעל מוס בתמורה קתני ברייתא: אפילו הכי בויא בתמורה דקל ומקדיש דקל לא חוי ביזוי דדקל ליכא במינו מוכרח ממנו אבל בעל מוס מעיקרא כיון דאיכא במינו ראו ומקדיש בעל מוס לקי אפי' מקדיש ליה לרמי נסכים שיביאו בדמיו נסכים לקי. (וא"א אותו צ"ט). כיון דקא דרשת הכי נרבה ולגדר ביזור ואלא אותו למאי אתיא לתבתיא כו':

עין משפט ונר מצוה

נב א מיי פ"א מהל' אסורי מצות הלוי':

ב ב מיי פ"א מהל' תמורה הלוי':

בא ג מיי פ"א מהל' אסורי מצות הלוי':

תורה אור השלם

- ומעוך וכתות גתווק וברות לא תקריבו ל'ו ובארצבם לא תעשה: ויקרא כב כד
- ומיד בן נבר לא תקריבו את לחם אלהיכם מקל אלה כי מישחם בדם מוחם בם לא ידעו קלבם: ויקרא כב כה
- ושור ושה שרדע וקלוט דרבה תעשה אותו ולגדר לא ידעו: ויקרא כב כג

שנינו נוסחאות

א] ב'נא קבלת ס"י אלא א' רבא ב'נא קבלת וכלאו על אחר דהוא אחר הגבלה לא דר"ך דהא מנה ראשון קלמי וראשון הא מגריל מוה דמימא האי אחר לאו בן זנו של סס הוא ולא יפסול צו מוס קמ"ל: ומיכת צבלמא עד מיכת אמר מר נמחק (ש"ס) א' יהודה אמר אף (ש"ס) א] ג' לא א' מקריבו זו קבלת הדם וזריקה נפקא ליה מעל המזבח. וכו' הא לא כי (א' שאמר ר' יוסי בר' יהודה נמחק) (ש"ס) א] ח' דהא ולתיק האי כו' והסגר נמחק (ש"ס) א] ו' והיא קבלת הדס כי מעל המזבח ולתי"ק היא לא תקריבו למה לי מביעיא ליה לזריקת דמים ותיפוק ליה זריקה מעל המזבח אין הכי נמי (ש"ס) א] מלא מביעי ליה לבמת יחיד כי יהיה הא מנעי ליה כו' אלא לא תקריבו כו' מה ליה נפקא ליה מיד בן נכר. קבלת הדס ותי"ק האי לא תקריבו למה לי צאיטריך (ש"ס) א] דילוןן אינא אגן נמי נקיביל מינהון קמ"ל דלא מכל אלה כי אגן מתקף כי (ש"ס) א] מיתת ועובר צב"א נמחק (ובכי) אחר ככל הס"י לא מלאה מילת עובר וכן נראה קת מפרשי' אצל הגליון גרס (ש"ס) א] ע"ז ג"י ד"ק הוא דעובר א' צתמורה במקדישים עקן קדושה חלה על צבל מוס קבוע ואין יוצאה לחלוין ליגזו ולעובר (ש"ס) א] מילתא אפילו מקדיש ליה (ש"ס) י'ו לקי. ס"א ועיקר א' דרבא מנאי היא דמי' מדכה מעשה. על מיתות מנאי טומאה דרעב נרשס קו (ש"ס) א] יעמיד אצל דס צכוס (ש"ס) י'ו מידי והא דגרסי' אומר. מיכת והויכא נמחק (ש"ס) עון שעירי וגרסי' רבא (ובכי אחר כ' עני שעירי גרסי' רבא אמר כגון שהומס וכו' כדפירשית לעיל והא דגרסי' הכא קל כתיבה דלכאון היא לר"ל (ש"ס) ע' צ"ק ד' היא כתיבה דלכאון אות מ' נמחק (ש"ס) י'ו י"א דאיידי במחוסר זמן והא (י"ט) א] מקריבו מיד בן נכר (ש"ס) א] ל"א צצמה מיתות לא שנא נמחק (ש"ס) א] ל' לנשים הסד' ומידי קמ"ל מכל (צ"ב) א] וקמ"ל דלא מקבלינן מכל אלא, ח"ה צב"ס' (א) דמשמע כל בעל מוס לא תקבל בעל מוס) ה"י לדידכו (מנחות (ש"ס) א] מ' מהיר דקתני עובר כו' (ש"ס) א] ויחן לסיקא כי אקדישה מצינו דחוי להקריבה לקי (ש"ס) א] דחוי להקריבה א' איבא למימר, כ"ה צב"ס'. י'ו אקדישה וליבא בויון ולא לקי (ש"ס) א] שרוע שגשגברבה יריבו הסד' (ש"ס) א] על מיתות ויך משנה לקמן בתמורת (ש"ס) א] מוס להתפסיה מכות (ש"ס) א] ועוד דלא קדושת אקדישה מיתות דהא דלמי נמחק (ש"ס) א] עקיבא דפ' (ש"ס) א] ג' צ"ק דברו ר"י א' הגלילי ור"ש י'ו על דלהקריבה מכות ולאסוקי כי אקדישיהו לקי (ש"ס) א] צ"ל דחוי להקריבה (ש"ס) א] צ"ל ולקי (ש"ס) א] וקשה (ש"ס) א] צ"ל ב' איבא

א] דיקלא בעלמא למזבח דלא כלום ר' דודא ב' יוסף. משום הכי קתני סתמא שריון וקלוט כתיבים בפרשה רבעלי מומין מעיקרא ניתוח. כדאמרו בפרק על אלו מומין (בבברות ג.) שרוע שגשגברבה ירכו קלוט שרגליו קלוטות כשל חמו ושל סוס: **שמא א"י שנינו** דלקי **א"א בתמורה**. המימר